

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetések díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethetni: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Uritzta 13. Lang et Schwarz, Fördötca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyilttér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
egész nagy íven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft o. é.
félévre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“ szerkesztősége.

Pest, június 28-án.

— A Deákkör tegnapi értekezletén a tagok nagy számmal jelentek meg. Trefort Ágost miniszter hosszabb beszédben előadta az indokokat, melyek őt a Schopper püspök irányában követett eljárásában vezették, s kérte a pártot venné tudomásul holnap a Lükő Géza interpellációjára adott választ és fogadná el előterjesztendő indítványát, melyben azt ajánlja, hogy küldjön ki a ház bizottságot, mely az állam és egyház közötti viszony rendezése tárgyában teendő intézkedésekről véleményes jelentést terjesztene elő.

Zsedényi Ede hosszabb beszédben azt ajánlja, hogy a kiküldendő bizottság működési köre szűkebbre szabassék. A bizottság csak a placetum alkalmazásának módjairól tegyen jelentést.

Deák Ferencz egy hosszabb, classicus beszédben összes egyházpolitikáját megismertette a pártal. Nem vállalkozhatunk arra, hogy a beszédéből, mely — mint Deák határozottan kijelenté — csak szűkebb körre volt szánva, — tüzetes kivonatot közöljünk, s így csak legfőbb tételei reprodukálásra szorítokunk.

Deák a küzdelem nagy arányainak előtűntetésével kezdé, mely küzdelem az egyház és állam között világszerte folyik. Az egyházi viszonyok szabályozására többféle rendszer létezik. Az egyik az amerikai, mely az összes hitfelekezeteket asszociációknak tekinti, ez azonban Európában, a hol historailag kifejlődött államegyházak vannak, nehezen valószínűsíthető. Deák kijelenté, hogy az amerikai rendszer híve; de e rendszer csak fokozatosan, nagy körültekintéssel vihető keresztül. Az állam és egyház közötti viszony szabályozása az állami élet sokféle ügyeivel függ össze. Így összeköttetésben áll a többi között a püspökök főrendiházi tagságával, melyre nézve azonban nagyon helytelenül járnánk el, ha egyszerűen kimondanók, hogy e jog megszüntettük. Ha majd a főrendiházat szabályozzuk, ki lehet mondani, hogy megszűnik minden személyi jogosultság; így a főispáné s a püspöké is; a mi nem zárja ki, hogy ő felsége meghíváson egyes főispánokat, püspököket, superintendens vagy rabbinust. Az állam és egyház közötti viszony rendezése összefügg a polgári házasság kérdésével is, melyre nézve Deák kijelenté, hogy a kötelező polgári házasság híve. A permissiv polgári házasság több bajt okoz, mint hasznot; míg ellenben, ha az állam azt mondja, hogy a házasság szerződés is, s mint ilyen az állam forrúma élé tartozik — a mi azonban nem zárja ki azt, hogy a házasságot mint szentséget az egyház is reclamálhassa: ez sokkal correctebb álláspont. — Az állam és egyház közötti viszony rendezése összefügg a katolikus autonomia kérdésével is, melyre nézve Deák kijelenté, hogy az államnak arra nincs joga, hogy bizonyos önkormányzati szerkezetet praescribáljon a katolikusoknak; de arra van joga, hogy beleszóljon, milyen ne legyen az; hogy t. i. az autonomia ne igényeljen magának oly jogokat, melyek az államot illetik. Ugyancsak az állam és egyház közötti viszony összefügg az alapítványok és alapok kérdésével, melynek megvizsgálására a ház bizottságot is küldött ki. Deák abba soha nem egyeznék bele, hogy az alapítványok és alapok elvétesse-nek; de azt óhajtáná, hogy a mi az államé, azt

az állam fordítsa kulturális célokra, míg az egyház valódi birtoka maradjon meg annak egyházi céljaira; mert ha az alapítványokat az állam elvenné s a clerust fizetné: épen nem érhetné el az állam és egyház elválasztását. Ily sok kérdéssel függvény össze az állam és egyház közötti viszony rendezése, Deák helyesnek tartja, hogy a kiküldendő bizottság feladata ne szoríttassék szűk körre. Jobb, ha lassan de biztosan halandunk; mint elhamarkodva és veszélyeztetve sok érdeket. Végül azt ajánlja, hogy az indítványt fogadja el a párt; de a bizottság most ne választassék, hanem őszkor, midőn a ház tagjai nagyobb számmal lesznek jelen.

Tarnóczy Gusztáv nincs megelégedve a miniszter válaszával; Steiger Zsedényit pártolja; Hoffmann és Szilágyi Dezső az indítvány mellett szólnak. Mindketten kifejtik, hogy a placetum elégtelen fegyver; az államnak arra kell törekednie, hogy kezébe vegye az iskolaügyet, szabályozza a házasságot stb.

A párt erre hozzájárult Trefort előterjesztéséhez.

Tóth Vilmos főlemlítő a Pulszky Ágost által az igazságügyminiszter ellen a képviselő házban ma tett támadást, mire a párt, Deák Ferencz indítványára, zajos éljenek között, Paulernek bizalmat szavazott.

Erdélyi teendők.

a tagosítás és birtokrendezési törvények- és rendeleteket illetőleg.

VIII

Nem hisszük, nem akarjuk hinni, hogy a vezérkormányférfiak törekvése lenne az erdélyi birtokosok tulajdonjog és birtokszabályozás feletti pereit anynyira nehezíteni és költőségessé tenni, hogy ugyszólva ezek pereiktől megszökni kénytelenítenek, mert hisz ez minden józan állampolitikával ellenkezik, s maga a magyar nemzet fennállhatása is ezzel ép ellenkezőt parancsol; hanem miután az igazságügyi, belügyi és pénzügyi miniszteriumoknál alig van valaki alkalmazva, a ki az erdélyi s különösen a megyei jogi és birtokviszonyokról alapos, gyakorlati, eszélyes és törvényes ismerettel és tudománnyal bírjon; miután az ugynevezett törvényelőkészítő bizottságban is erdélyi képes férfiú nincs s bár képtelen sincs ott alkalmazva, mert azért, hogy valakit Erdélyben követnek parancsoltak választani, az még nem erdélyi gyakorlati törvénytudó, miután honatyáktól tudom, legalább előttem mentségül ezt hozzák fel, hogy őket hazánk jogi ügyeiben, ha tán némelyik tudna is felőle, soha ki nem hallgatják: kénytelen vagyok kimondani, hogy az ilyen uton való törvénytörzés és igazgatás nagyon is kiált a valódi államszervező talentumok után.

Szabadelvűséget játszani mások zsebére és vagyonára, meg a nemzeti alap és a kincstár rovására veszélyes kísérlet; mert ezalótt vagy 2000 esztendővel kimondá Cicero, hogy az emberek azért állottak állami nyűg alá, hogy birtokukat és tulajdonukat biztosítsák.

Van Erdélyben, ha mindjárt nem is volt szabad követnek választani, elég szakavatott és gyakorlati törvénytudó, hivatalnok, ügyvéd és birtokos; vannak fenn követek is, kik megyei jószággal bírnak s tudják a magyar és román birtokos, a magyar kincstár stb. jog- és birtokviszonyait; ezek tudják, hogy a jószágok, adományok, legatumok, alapítványok stb. Árpád apántól e mai napig, hogy kezeltettek s hogy kell kezelteniök ezután is, hogy a nemzet létalapját feltételező fekvő birtok a minden rendű birtokos osztály, az alapítványok és a magyar királyi kincstár számára megőriztessenek.

Nincs oly rossz könyv, melyből tanulni, ne lehetne oly járatlan erdélyi gazda, a ki élettapasztalata alapján jobbat ne tudna javasolni, mint a mi a fennebb érintett rendeletben foglaltatik.

Tudom tapasztalatból, hogy némelyike az uraknak Pesten nem szereti, ha ez ország-részt illető saját hatásköréhez tartozó hiányokat s szabályellenességeket nyilvánosan szelölőztetik; hanem a közérdek ellen már anynyi történt s történik naponta, mindennemű viszony anynyira lazult már, hogy a kormány érdekében szükségesnek látom kimondani a netovábbat, s felkérni a kormány férfait, siesenek reformálni a reánk rakott czélaránytalan szabályokat és rendelkezéseket, ország-részünköt illetőleg majd minden ágazataiba, meghallgatván a gyakorlati férfiakat; de ne legyen a reform olyan, mint: a midőn a brassóvidéki magyar és románoknak, magyar tanfelügyelő helyett szász tanfelügyelő adatott, midőn a brassai tanácsnak megengedik, hogy más nemzet-beliékkal németül correspondeáljon, — midőn a magyar kincstári jószágok vezetésével idegeneket és szászokat bíznak meg, stb. stb.

Az őszinte, igaz és gyakorlati szótól ne rettegjen sem kormány, sem senki más!

Nem szerencse az a kormányra nézve, hogy a fővárosi lapok különbség nélkül, hazánk ügyei iránt nem érdeklődnek, míg a bajok kezdetben könnyen orvosolhatók, — míg az inpracticus rendeletek és tán törvények alkalmazás előtt kijavíthatók, egyesek tudósításait nem hogy közlésre, de még okulásokra se méltatják, hanem akkor lépnek fel marcialis orvoslást sürgetve csak, midőn a hájánál fogva előhurezolt baj már megégett; pedig azon lap, azon férfiú a kormány és nemzet híve, a mely és a ki józan és gyakorlatai tapasztalatait, minden irányban jóakarólag közzé teszi s megmondja, reá mutat a sajtó sebre, mely milliőkat keserít, s ádáz tétlenség s a közügyektől visszavonulásra, még reményvesztésre is nemcsak ösztönöz, hanem megnyugtatólag reá bír, a mire fájdalom jelenleg igen sok a példa.

Méltóztasson a kormány a tényekből következtetéseket vonni, mert valamint eddig tevők, úgy ezután az ő, a nemzet, az állam és a mi fennállhatásunk sürgetett érdekében nem mulasztjuk el mindaddig, míg e beceses lap tért enged, őszintén és az igazság bátor hangján reá mutatva a bajokra, azokat fennhangon megnevezni. X.

Legujabb táviratok.

Bécs, jun. 28. Ő felségöknel tegnap Schönbrunnban családi ebéd volt, melyen a német császárné, az összes főhercegek és a fejedelmi vendégek részt vettek. Este az udvari operaszínházban diszeldadás (a Mignon) volt. A német császárné tegnap 5 órát időzött a kiállításban.

Bécs, jun. 28. A „Volkfr.“ a katolikus-conservatív alsóausztriai központi választási bizottság programjának következők pontjait közli: Az államnak alkotmányos szervezése keresztény és erkölcsi alapokon; — változhatlan hűség a létező dynastiához; — a katolikus egyház és az állam által elismert vallásfelekezetek autonómiájának, jogainak és birtokainak megővése; — a vallásfelekezeti iskolák fenntartása, az egyház felügyeleti jogának kiterjesztése — az állam jogának csorbitása nélkül — az összes oktatásra és a katolikus ifjuság nevelésére. Az anyagi jólét emelése a földmivelés, ipar a kereskedelem és kis-ipar érdekeinek előmozdítása által; a valuta szabályo-

zása; az egyensúly helyreállítása az állam háztartásban; — helyes és igazságos adózás; — jó igazgatás, pontos és olcsó igazságszolgáltatás behozatala; végül a corruptionnak minden irányban való leküzdése.

Berlin, jun. 28. Bismarkot ezúttal tanácsnokai közül egy sem kísérte el Varzinba. Ő egyelőre minden politikai tevékenységtől távol tartandja magát.

Róma, június 27. Minghetti táviratilag bizottott meg a kabinet újraalakításával. A király Coniba utazott.

Nagy-Szeben, június 28-án. A görög keleti metropolita, br. Sciaguna András tegnap d. u. 6 órakor meghalt.

Róma, június 27. A kereskedelmi miniszter egy rendelete szigorú intézkedéseket szab ki az új részvénytársulatok számára való koncesszió megadásánál.

Szt.-Pétervár, jun. 27. A „R. Inv.“ jelenti: Az orenburgi hadosztály máj. 24. és 26-án visszaveré a khivaik támadását; máj. 26-án egyesült a Mangislaki hadosztályal és máj. 27-én elfoglalt Chodjeilit.

Gy.-Szt.-Miklós jun. 25.

Ugy hiszem, nem én jutok először azon sajátos helyzetbe, hogy az átelt nagyszerű események és a mindennapiság határait nagyon is felülhaladó tények jótékony behatása következtében előtűlölő érzelmeimmel viaskodom, utóvégre is elhatározni nem tudom, melyik legyen az elsőség. Valóban ha e hó 22-kére gondolok, nem tudom, mit bámuljak inkább: a határt nem ismerő buzgalmat s törhetlen lelki s testi erő-t, mely egy pár hó múlva aranymiséis főpapot valóban mindenki előtt bámulta tesz? avagy ugyanazon főpásztornak leereszkedő nyájasságát és mindent felölölő atyai szeretetét, melynek melege oly jótékonyan érinté sziveinket? vagy végre a híveknek minden műveltség- és állás-különbség nélkül egyaránt nyilvánuló ragaszkodását és hódolatát, nem világi hatalmasság iránt, ki félelemben tartja alattvalóit; hanem a napjainkban annyira becsmérelt egyház egyik kitűnő fejedelme iránt, ki csak a szeretet fegyverét ismeri.

Az elmúlt év őszén Főpásztornak láthatása iránt táplált reményünkben megcsalva, annál vigasztalóbban hatott ránk ő Excellentiájának körlevele, melyben a kerületi főesperes által értesítő papjait, hogy rövid idő alatt, szabályszerű látogatásait végzendő, Gyergyóba fog érkezni. De mint ki valamely óhajtott jónak véletlen megváltozásától fél, olyanforma várakozásban valánk e hó 17-ig, mely napnak reggelén egy küldöttség, melyben csaknem egész Gyergyó képviselve volt, a határszélre indult ki, fogadandó a Csikból jövő Főpásztort, ki legelőször is Ujfaluban állapodván meg, a honnét kirándulva Csomafalva, Kilyénfalva, Alfalu és Tekerőpatak levének első izben a főpásztori ténykedés színhelyei; míg végre 21-ke vagyis szombaton délután nekünk is meghozta az óhajtott vendéget, kit nagy számu lovas banderium vezett. A város végén felállított diszkapunál tek. Kedves Tamás járásbíró ur s egyszersmind egyházközsegyünk főgondnoka fogadta, azután pedig a folytonos esőzés miatt kedvezőtlen idő daczára tolongó népsokaság üdvkiállításai között vonult a paplakba, hol felőlve főpapi öltönyeit, a készen várakozó papság által Gyergyónak legtagasabb, de egyszersmind legemosabb templomába vezettetett, mely templomot, mint a Főpásztor fogadó helybelyi nt. a lesp. pleb. ur megjegyző, ő excellentiájának nagyatyja kitűnő műizléssel épített. Itt megáldva az életet s könyörögve az urban elhunytakért, a plébániai lakba tért vissza. Következtek a tisztelgések: a papság után a helybeli kir. törvényszék tagjai testületileg, a városi községi tanács, tanítói testület stb. Miután visszadva magának ő excellentiája szülővárosában levő rokonainál tett látogatásokat.

Másnap, vagyis vasárnap maga a természet is ünnepleni látszott, mert letévéen felhőköpenyét, teljes pompájában ragyogott. Reggeli 9 órakor vonult a főpásztor a zsufolóság telt egyházba, s főpapi diszben teljes papi segédlettel mutatta be a véremlői áldozatot, melynek végeztével mindazon

jelenlevő híveket, kik meggyóntak, áldoztak és a többi föltételeket is teljesíteni készek valának, főpásztori áldása kíséretében pápai engedély folytán, teljes bucsuban részesítette. Az erre következett sz. beszédben a helybeli plebánus ur, azon alkalomból, hogy a bérmálás szentségének fölvételénél homlokunk a szent kereszt jelétől, szókott kedves, szívhez szóló modorával fejtegette, hogy mily tiszta kell hogy legyen az ember keze, szíve, homloka és nyelve, ha nem akart keresztvételével hazudni s így vétkezni.

Sz. beszéd után figyelmestül híveit a következő orgonaszentelésre, a kar énekelni kezdette a 150. zs., s a valóban párját ritkító orgona, szívet elragadó hangjával kísérte a zsoltsói szavait: „Dicsérjétek az urat dobbal és énekkel; dicsérjétek őt hurokon és hangszereken.“ A főpásztor pedig papjaival együtt a karba ment, s hogy tiszta hangszere legyen vallásunknak, ünnepélyesen megáldá az orgonát, melynek kettős billentyűzete között e chronostichon diszeleg:

készítette Mihály püspök, hogy híven az Istent nyolc száz tiz sípján zengve Dicsérje Velünk; s mely mesterének, Kolonics István urnak mindenestre becsületére válik, ki jelen lévén, szerencsés volt ő excellenciája elismerő nyilatkozatát személyesen hallhatni. Így az Isten áldását kérve le saját ajándékára a kegyes főpásztor, hozzáfogott a bérmálás szentségének kiszolgáltatásához, s miután 600-at meghaladó népsokaságnak a Szentlélek bétszeres ajándékait kiosztotta volna, visszatért az ur oltárához s a fardalmakon uralkodó lélekkel kezdé meg főpásztori szózatát szülő városában lakó kedvelt híveikhez. De nem akarok gyengé viszhangom által annak becséből levonni, melynek végszavai: áldjon meg titeket az Atya, Fiu és Szentlélek, az atyai szív túlaradása következtében csaknem zokogásba mentek át.

Hátra volt még az oltár és templomi szerek megtekintése; mely utolsó ténykedés után a fáradhatlan főpásztort ismét a vendégszerető papi lak fogadta be, a hol tiszteletére fényes asztalt rendezett a szíves házi gazda nt. A. K. alesp. pleb. ur, kinek a legesekélyebbre is kiterjedt figyelme, hogy a főpásztor mindenütt a szeretet és kitüntetés jeleivel találkozék s oly fogadtatásban részesüljön, mely valamint az elfogadott magas állása- és kedves személyiségéhez méltó, úgy a fiú benső ragaszkodás és a becsülésnek is hű kinyomata legyen.

Délután az örmény szertartásu templomban és plebánián tett ő excellenciája látogatást, hol szintén nem kisebb lelkesedéssel fogadtatott. Az örm. szertartás esp. plebánus ur üdvözlő beszédére hosszabban válaszolt, megemlékezve az örmény nemzet vallásosságáról s elismerőleg emelve ki, hogy a mit e tekintetben azután is magában megőrzött, abban nagy része van azon példának, melyet gyermekkorában a nemzet akkori vallásos fiaitól vett. Dicsérőleg hozta fel, hogy az örmény nemzet, míg egyrészt világi dolgait mindig jól elintézve, vagyonilag gazdagodott: addig Istenről sem feledkezve meg, buzgósággal gyakorolta vallási köteleit és a jó cselekedetekben is gyarapodott. Intette a jelenlevőket, hogy derék elődeik nyomdokain haladva, szintén ne feledjék el, hogy „az ájtatosság mindenre hasznos, ígérete lévén a jelen és jövő élet felől.“ — Fájlatja a jó atya, hogy a főt. plebánus ur vendégszeretetét személyére nézve igénybe nem vehette; mert sürgős hivatalos teendői alig egy órai időzés után szállására szólították vissza.

Hétlőn reggel a kegyes főpásztor, miután a helybeli állapotokat reményén felülieknek találta, teljes megelégedését nyilvánította, bucsut vett szülő városától, hogy többi rá várakozó híveit is szerencsésülte főpásztori látogatásával. Valamint bevonulása, úgy eltávokása is valódi diadalmenet volt. És méltán, mert eltekintve egyebektől, már a háladatosság is első sorban kötelezi Szentmiklós községét, hogy a tisztelet és hódolat minden hitelhető nemével tünesse ki e nagy fiát. Ugyanis emlitem-e még más részt nyilvános, részint in abscondito véghezvitt jótéteményeit, mint azon ünnepélyes ígéretét, miszerint főtörekvései közé tartozik Szentmiklós és környékének művelődését és jólétét egy kellőleg berendezett s valóban nagy házogat pótló leány-növelde felállításával előmozdítani. — Adjon az egék ura ő excellenciájának hosszas életet, áldja meg kitartó egészség- és lelki erővel, hogy nemes szándékait, melyeknek az említett ígéret csak egy részét képezi, isten dicsőségére s az emberiség javára valóshihassa. Eleemosynas illius enarrabit omnīs ecclesīa sanctorum.

V.

— **T. szerkesztőség!** (Tűzész-ada-k o z á s o k.) Csik-Szent-Tamason folyó évi ápril hó 20-án ismeretlen tűzűtven ki, mely a szárazság folytán szelvéstől elősegítette 77 gazdának 284 darab épületeit, azokban 2 — 6 hónapos iker-gyermeket, élelem, ruházat, — takarmányt és minden gazdasági eszközöket fölemelt; — a hivatalosan fölvert összes kár 72,565 ft. 28 kr. o. é. Ezen szerencsétlen károsultak számára erdélyi püspök Fogarassy Mihály ur ő nagyméltósága 300 frtot. Helyi méltóságos Sándor Mihály ur 147 véka rozót és 8 hordó szekér szénát. Valamint helyi r. kath. lelkész Deák István ur jelentékeny

élelem neműt adományozni méltóztattak. Isten áldja nemes adakozásaiért. Csik-Szent-Tamason, 1873 június hó 20-án. Agoston József, kórjegyző.

Észrevételek a „Pesti Napló“ jun. 19. sz. megjelent gyulafehérvári levélre.

Károly-Fehérvár, jun. 25.

Napok teltek el, midőn mások által figyelmestülve, a „P. N.“ említett számában a gyulafehérvári levelező termékeny tollából került azon ritka finomságú levelet olvastuk, melyben az illető szokásos részletező módja szerint előbb azon nagy-szerű és örökemlékü eseményeket leírva, melyek Mészáros Nándor min biztos ur nagyjelentőségű körútjának e végpontján, — mind a gymnasiumban, mind pedig az egész Erdélyben jó hírnévre vergődött, „jerkói szabad köztársaság“ falai között lefolytak, — végre a püsp. lyceumra is kiterjesztvén becses figyelmét, e következőket írja:

„Ez (a p. lyceum látogatása) egy kis nehézséggel járt. A nagyon finom tapintattal bíró s jogait senkinek sérteni nem akaró biztos ur a püspököt — távollétében — helyettesítő nagy préposthoz ment, s neki azon szándékát nyilvánította, hogy a gymnasiummal összefüggő két lyceumi osztályt is szeretné meglátogatni. A prépost készséggel engedett, kijelenté, hogy bármely órában megtekintheti a gym. igazgatóval. Ebben a lyceum tulajdonképeni igazgatója Beke Antal kanonok is belenyugodott, s így a látogatás meg is történt, csupán csak két paptanárocska verdeste a levegőt, kiknek szája végén látszik még a klerikusi tejfel s kik azt vélik, hogy a lyceumi tanulóknak a classicismus magasabb eszméi és szépségei után törő vágyait a „quaemariibus“-féle versek silány eledelével ki lehet elégtetni.“

„Ezek semmiképen sem akarták elfogadni a biztost, s nem gondolván meg, hogy a fensőbbség ellen hiába rugdalóznak, azon politikátlan és poedagogiátlan hibába estek, hogy mit önkényt nem akartak megtenni, arra a körülmény által kényszerítve lettek.“

Hogy e sorok minden szava merő roszakarat kifolyásából származott, guny és minden ok nélküli gyűlöletből eredő személyeskedés, azt az illetőnek, legalább önmaga előtt eddig el kellett ösmernie.

Hivatásunk sokkal nehezebb és üdvösebb teendőket nyújt folytan, mintsem az ily eszmékre sok időt vesztegethetnénk; azért tehát igen röviden, csak néhány szerény kérdést teszünk az illető jó akaratú (?) levelezőhöz.

Mondja meg r. l., hogy volt-e szüksége ugyan e herostratusi hírnév és dicsőségre, ezután sovárogyva, személyeskedésének üszke által felgyujtsa a kölcsönös bizalom, barátság és szeretetnek körünkben eddig sértetlenül állott közös szent templomát?

Mondja meg, hogy minő nehézséggel járt lyceumunk meglátogatása? Akadályozta-e valaki a biztos urat nagyjelentőségű körútjának ezen legvégű pontján? Nem a kellő illem és udvariasság szabályai szerint cselekedtünk, midőn épen oly tiszta őszinte érzellemmel valánk bátrak ritka vendégünk kézsorításait viszonzni, mint a minő érzelmet ajkairól ellesni szerencsések valánk akkor, midőn lyceumunk küszöbét átlépte? Nem hogy a biztos ur legkevésbé is akadályoztatott volna, de sőt nem futkoshatott és nem fitogtathatta-e magát igazgatóknak nem „belenyugvása“, hanem csakis barátságos türelme folytán más hivatal vendég is szabadon ki s be intézetünkbe, melynek ámbár ő is csak egyszerű tanára, mégis mint a biztos urnak oldalához talán szükséges szárnység és quasi vice-biztos feltalokolni nem átalotta?

Talán sérthetni vélt minket r. l. fiatal korunk feltüntetésével? Igen, fiatalabbak vagyunk talán, mint r. l., de büszké arra, hogy főpásztorunknak, ki minket fiatal korunkban ez állásra méltóknak tartott, bizalmát és szeretetét bírjuk; ha azonban r. l.-nek valami kifogása van ellenünk, panszát akár szóval akár írásban a főpásztorhoz nyujtsa be, hisz jól tudhatná, hogy legalább még eddig ott van a mi ügyeinknek illetékes foruma, nem pedig a „P. N.“ hasábjain. Ha pedig r. l. szájunkon még a klerikusai tejfel (ha ilyesmí lehetik) szemléltetni véli, ennek, ha igazi emberbarát, csak örövendhet; mert nem hisszük, hogy szebbnek ne tartaná a teje-feles száját, mint a rossz akarat rut szenvedélyének dühétől tajtékzó mosdatlan ajkat!

Mondja meg r. l., nem jobb lenne-e, ha hivatásánál fogva szintén a nevelés pályáján mozogván, személyeskedő élcezi helyett elvtársaival együtt inkább arra törekednék közremunkálni, hogy „a classicismus magasabb eszméi és szépségei után törő lyceumi tanulóknak“ ne legyen kénytelen e felsőbb osztályok tanára olykor-olykor — fájdalom! — a „quaemariibus“, íge-tan, szóval az egész alaktan „silány eledel“ is feltalálni?!

Még csak néhány megjegyzést az említett „fensőbbség elleni rugdalózás“, — politikátlan és poedagogiátlan hibák“ (sic!) féle phrasissokra.

Ha r. l. fensőbbség elleni rugdalózásnak tartja, hogy a magas miniszt. biztosának, — kihez hasonló férfiak már többször láttunk, megjelenése mi-

att fejünk el nem veszítettük; hogy ad norman aliorum tam multorum ő nagysága láttára öröm-, és távoztával bukonyneket nem hullattunk; hogy különben is elég hűvös ambitusainkat zöldággal és virágokkal be nem raktuk; hogy eltávostakor ajkaink nem voltak képesek, de nem is akarták rebegni a „Mane nobiscum Domine“-t, főleg miután már beléptekor észleltük, hogy annyira siet; ha mindezeket fensőbbség elleni rugdalózásnak tartja r. l.: akkor tökéletesen igaz van.

A másik phrassal „paedagogiátlan hibába estek“ más egyebet alig hisszük, hogy r. l. magyarázni akarja, mint azt, hogy előadásaink rendezését követve, ő nga kedvéért figotgatásból extra-productiokat nem tartottunk; különben tudunk szerint poedagogias hiba nem létezővén, poedagogiátlan sem létezhetik.

Végül mondaná meg r. l., hogy milyen az a politikás eljárás ily látogatási alkalmakra, hogy a ember „politikátlan hibába estek“ ne essék? Ha az a politikás eljárás, midőn valaki közszeri méltóságából kivetkőzve köpenyeg forgató és pharisaeusi is lenni, csak hogy saját énjét mások fölé emelhesse; a mint ezt talán r. l. is gyakorolhatta, mert másképp aligha ok nélküli személyes gyűlöletből nyilvános személyeskedésre vetemült volna: akkor mi politikátlan hibánkban maradni óhajtunk. De látja r. l., czélját nem érte el; a sorait olvasók közül sokan nem ismerik. Föl tehát! álcázza le magát, lépjen föl nyílt sisakkal, hogy ne csak mi, hanem velünk együtt minél többen láthassák jó akaratú sugárzó arozát azon férfiak, ki megfajthetlen személyes gyűlöletből a nyílt személyeskedés terére vitt nemtelen élcezeivel akarta magát felmagasztalni.

Az érdeklött lyceumi két tanár.

Szemelvények Heine prózai műveiből. Aphorismák az állam és társadalom felett.

Válogatva fordította D. I.

Németország nem lehet köztársaság, mert lényegében királypárti. Franciaország ellenben lényege szerint köztársasági. Nem mondom ezzel, hogy a francziáknak több köztársasági erényeik lennének, mint a németeknek, nem, ezek a francziáknál sincsenek túlság bőségben! Csak azon lényegről; azon jellemről szólok, mely szerint a köztársaság és a királypártiság egymástól nemcsak különböznek, hanem mint homlokegyenest ellenkező jelenségek nyilatkoznak.

Egy nép királypártisága lényegében az, hogy tekintélyeket tisztel, hogy hisz azon személyekben, kik a hatalmat, tekintélyt reprezentálják, s ezen bizodalomban magához a személyhez is ragaszkodik. A köztársasági nép nem becsül semmi tekintélyt, csak a törvényt tiszteli, s annak személyesítőjéről mindig számot kér, bizalmatlanul szemmel tartja, ellenőrzi; tehát sohasem ragaszkodik az egyénhez, s ezt, minél feljebb emelkedik ki a népből, annál erősebben igyekszik ellenzéssel, gyanusítással, gunnyal stbvel viszonyozni.

Franciaországban a nagy emberek már többnyire tönkre vannak téve. A legmagasabb egyénektől le a legkisebbig nincs tekintély. De nemcsak az egyénekbeni hit van itt megsemmisítve, hanem minden hit.

A németeknél ellenben a tekintélyekbeni hit még nincs egészen kioltva, és semmi lényeges nem szorítja őket a köztársasági kormányformára; ők még nem nőttek ki a királyaságból, a fejedelem iránti hódolat még nincs úgy megzavarva, ők nem élték át egy Január 21-ke szerencsétlenségét, hisznek személyekben, tekintélyekben, a magas előjáróságban, a rendőrségben.

A bécsi világkiállításról.

A magyar erdészeji kiállítás.

Magyarország fejedező ipara csak némely ágában versenyezhet nyugot előhaladt államainak gyártmányaival. Magyarország hivatása a közkiállításokon egyelőre csak az lehet, hogy feleljen meg mindazon követelményeknek, melyek az észszerű gazdálkodás színvonalán álló agricultur államtól megkívánhatók. Magyarország ily értelemben felfogott hivatását már e kiállításra is sok tekintetben betölté. Borunk, buzánk s malom-iparunk elsőrendű, erdészeji kiállításunk pedig páratlan.

A kincstár, az államjavarok igazgatósága, és magánkiállítók léptek az erdészeji kiállítás versenyterére. — A mint az erdélyi szász házat elhagyjuk, ott kezdődik mindjárt az erdőeredmények két gyászki alkotása. Két szlavoniai fából készült óriási hordó képez ott egy kis utca. Az egyik 2,500 a másik 1,500 akós; az előbbi Brenner, az utóbbi Pfeifer kádármester kiállítása. Azt kell sajnálnunk csupán, hogy hazánk kádárjai — kik oly közel vannak a hordók ritka nagysága anyagához — bécsi mesterek által gyegyenítették meg. T. i. az óriás hordó említett két kiállítója bécsi. Hazánk iparosságainak gyártmányai sokkal kisebb dimenziókat öltenek a bécsiekénél. 10 — 20 logfeljebb 50 akós hordóval találkoznak, bár szakértők véleménye szerint a fa kitűnő minőségű és a gondos készítés e példányokat is a kádármesterség remekei

közé helyezi. Hazánk részéről Glauber Adolf pesti és Rainer szegedi mesterek illeli meg első sorban az elismerés. Az előbbi parqueteket is állított ki igen csinosokat, melyek csak a minták változataiban előzetnek meg Neuschlosz magyar parquet-készítő külön pavillonjának remekeitől. Glauber hordófaragványai izlésesek, bár térbeli nagyságra nem vetekednek a bécsi hordók faragványai. Ezek mindegyike művészi kézzel készült tableau. A nagyobb hordón Bacchus fekszik balról mómortításon, mellette a czimbalom hangjainál, sarkantus magyar juhászegény tombol. E faragvány az alkok legminutiosusabb pontjait is nagy tökélyvel tárja elénk. A második hordó sem áll az előbbi tableau jelességei megett. — De járunk tovább. Láttunk itt gyönyörű cserép zindelyeket, vasuti keresztgerendákat, három-négy öl magas teknőket, hordóongákat s az állami erdők fának magasságát s vastagságát jelző oly ritka példányait, hogy vasuton való szállításuk csak úgy volt lehetséges, ha szétfűrészeltetnek. E példányok közt van egy 300 éves jegenyefenyő, egy 215 éves bükk, egy 166 éves és 102 láb magas jegenyefenyő, 100 éves luczfenyő stb. — Kolozs városa egy öl átmérőjű tölgyfát küldött, melynek belseje ki van vájva; s valamint egykor az óriás hordó képezhető a nagy Diogenes kényelmes lakóházát, miért ne képezhető a tölgytörzs is valamely világfájdalmat zengő kis modern költőt? — A házikóhoz közel terül el a görgegyi lucz (170 láb hosszú) s a breznói jegenyefenyő (hossza 160 láb) stb. mindkettő erdészeti ritkaság. Egy felsőmagyarországi kincstári jóságigazgatóság oly fatörzset állított ki, melynek belseje méhkas rejt magában.

A mily érdekes — különösen a szakértőknek az erdészeti kiállítás környéke, oly érdekes maga a pavillon. Inkább templom az, mind pavillon. A husszíták felsőmagyarországi templomára emlékeztet. Egészben fából készült, egyetlen termet képez, s karzatai és egyszerű tornya ép úgy szabad ég alá nyúlik, mint amazoknál. Az ajtóval szemben honneurt osztogató márvány szoborral találkozunk; örökké megfajthetlen mély titkot képez előttünk, az erdészet és szobrászat rokonságának kipuhatólása. A pavillonban a rendezés és felügyelet két magyar hölgyre van bízva. Ezek is valószínűleg kiállítási tárgyak. Emlékeztünkbe varázoltuk az összes magyarországi népviseleteket, de a nemzeti színű ruha, debardeurcipő és hamis hajviselet analogonját csak a nemzeti szinpad vasárnapi előadásainak ballet-csárdásain tudtuk feltalálni.

A pavillonban Magyarország kincstári s alapítványi erdőségei, Magyarország országos erdészete és a horvát-szlavon erdőségek vannak leg-gazdagabban képviselve. Egy egész kis könyvtárt képeznek azon szakmúvek, melyek az erdészet körül a miniszterium által kiállítottak. Az oldalalakra fealakatott térképek s szénrajzok szintén tudományos kutatások eredményei, melyek inkább érdeklék a szakembert, mint a laikust.

Hamar haladunk el azok mellett, hogy meg-lássuk a fagyókerekből készült zselészeket, és pamlagot, melyek kényelmességök mellett igen csinosak, erősek s a rothadtaknak látszó gyökerek antik szint kölcsönöznek a pár hét előtt készült butodaraboknak, — Pár lépéssel tovább menve, érdekes kis gyűjteményt látunk apró faemberekből. Mily szeszélyes a természet játéka, csak szemet vagy orrot kell csinálni a kinövéseknek s oly kész emberkéik állnak előttünk, mint Liliput óriásai. — A kitömött madarak nagy számuak ugyan, de elő-zsör nincs valamennyi szárnyasunk képviselve, másodsor a kitömés technikai kezelése itt-ott sok kívánni valót hagyott hátra. Magyarország átalvillagát egy corpus delicti, egy medvebőr képviseli. Sajnáljuk, hogy a miniszterium, a kitűnőbb vadállatok grupparól megfeledkezett; ilyenmő hatásos összeállításokat láttunk majdnem minden magán kiállító gazdasági pavillonjában. A kiállítási hely közepén a márvány szobor helyett alkalmas tere is lett volna oly tömb összeállításnak, mely Magyarország összes erdei állatainak gyűjteményét tárta volna a szemlélő elé.

Érdekeségek mellett híven utánczoltak a felsőmagyarországi parasztházak modelljei berendezéseikkel. Mily szegényen lakik egy árva tót polgártárs! A tűzhelyt katlanhely ékesíti, körüle pár rozszant dézsa, veder, szalmazsák, eszkimói piszok — és a butorzattal készen vagyunk. Eledelök zabkenyér, s székely turó, ostepyka nevezet alatt, — ruházatuk bőr, — és jókora fapapucs. A hosszú téli esteken izléses fakosarakat tanulnak készíteni, s szemléletők alkalmával egy magyar káfiasszony sem fuvarodik dicső nyilatkozatok kifejezésében. — Kiállítottak még, egy erdei faszénégető-helyet. — Az egyik boglyaalku, teje van rakva fával, gondosan betapasztva, azon kis nyílás kivételével, milyen keresztül meggyujtják a fát. A másik boglya csak fél, s kereszt metszésben tünteti elénk a boglya belsejét. — A legrégibb magyarországi lövés-egylet, a budai is megjelent, régi oklevelével két csinos puska — és azon czéltáblával, melyet a király ő felsége Mária Valeria főhgnő születése alkalmával rendeztetdisz- és örömlövészetben, öt lövés közül, háromszortalált célponton. — Az erdei növényzet gyűjteménye, erdei felfolyók, gubacsok, fenyőgyümölcsök, taplók, sziták, gereblyék, szánok, kocsik stb s.

más tárgyak ismertetéséről fölmentenek olvasóink, azok ugyanis csak a szakértők előtt bírnak érdekel.

Külföldi hírek.

Páris, jun. 25. Az „Agence Havas” írja: Alapítanak azon hírek, melyek szerint a jelenlegi francia kormány a külviszonyokban oly irányzatot és politikát törekednek érvényesíteni, mely — névszerint Olaszország irányában — az előbbeni kormánytól különböző lenne. Ennek bizonyítéka látható Fournier meghagyásában római állomásán, kinek utasításai aghyanak, mint előbb voltak, és a kinek áthelyezéséről soha sem volt szó.

Páris, jun. 26. A helyhatóság megszavazta az összeget, mely a persa sah diszes elfogadására szükséges.

Londonból 25-ről jelentik, a persa sah Cambridge hercegnek egy pompás kardot ajándékozott. A Spithheadban tartandó nagy hadi szemléről, melynek 23-kán kelle a persa sah tiszteletére rendeztetni, a „Times” megjegyzi, hogy e látvány még az angolokra nézve is valami szokatlan leendő, mivel Angliában hajóhadí szemlék rendszerint csak idegen vendégek tiszteletére rendeztetnek, s még angol tengerészek sem igen láttak együtt 20 nagy páncélos hajót. A „Times” ez alkalommal arra emlékeztet, hogy nem Anglia kezdeményezé legelőször a páncélos hajók építését; azonban miután ezen hajóépítési rendszer mások által is elfogadott, Anglia a legnagyobb erőfeszítéseket fejté ki, hogy a tengereni supremáciáját megtarthassa, a mi sikerült is neki. Ez iránt Spithhead bizonyítványt fog szolgáltatni, hol számos páncélos hajókat lehetend együtt látni. A cikk azon megjegyzéssel végződik, hogy a sah a világ leghatalmasabb hajóhadát fogja meglátni, melylyel egyetlen, előtte létezett hajóhad sem hasonlítható még csak leglátványosabból is össze. Hasolón cikket hoznak majdnem az összes londoni lapok is.

A persa sah 23-kán Portsmouthba ment, hogy megsejmelje a hajógyárat, s hogy jelen legyen a spithheadi hajóhadí szemlén. A hercegek által kísérvé, 8 órakor hagyá el a Buckingham-palotát, egy huszár-csapat őrkísérete mellett. A vauxhalli pályaudvarból 8 óra 30 perczkor indultak el. Portsmouthba érkezve, a sah Goschen, az admirális első lordja, s több admirálók által fogadottat. A portsmouthi várostanács által felirat nyújtott át a sahnak; erre a sah egy királyi yachtá ült, hol az egész királyi társaságnak reggeli szolgáltatott föl. A yacht erre, a sahnal s a királyi társasággal lassan áthaladt a Portsmouth és Spithhead közt felállított hajók sorai közt. Ezután a sah megsejmelte az „Agincourt” és „Szullán” páncélos hajókat.

Maga a sah s a királyi társaság kiszállottak s az admirális házbán villás reggeli költöztek el. Erre a sah Portsmouthból visszatért a Buckingham palotába. Huzamosabb pihenés után, mely alatt a teremben felváltva „Coldstream Guard” zenekara s a Pestről jött magyar zenekar játszottak, a sah ismét elhagyá a Buckingham-palotát, hogy jelen legyen egy lakomán, mely a nemzetközi kiállításnál ő felsége biztosai által adatott az ő tiszteletére. Az épülethez érkezve, a sah Wales és Edinburg hegek, s a királynő udvarának nagy tisztjei által fogadottat. Az épületen kívül egy díszőrség volt felállítva.

A „Messenger de Páris” azt állítja, hogy a szullánnak azon fermánja, mely a khedivenek a portáhozi állását szabályozza, egy fontos cikket foglal magában, melyben az alkirály arra kötelezi magát, hogy háboru esetében az idő szerinti hadseregét föltétlenül a szullán rendelkezésére helyezi, s az általa kiállítandó haderő minimumát 15 ezer főre szabja meg. Ha a török birodalom invázióval fenyegetetnének, az egész egyiptomi sereg fegyvert fogna annak védelmére.

Madrid, jun. 26. A kibékíthetlenek Sevillában torlaszokat raktak. Remélik, hogy azon csapatok és önkéntesek, melyek a kormányhoz hűk maradtak, szétrombolják ezen torlaszokat. Malagában is fordultak elő rendetlenségek, mely alkalommal egy alkalde megöletett. Este az önkéntesek helyreállíták a rendet. A cortesülésben a miniszerelnök jelentőségnekülieknek nyilatkozta a sevillai zavargásokat; minthogy a hatóságok nem rendelkeztek csapatok felett, a lázadók hatalmukba ejtheték az arzenált. Csapatok küldettek ama helyre. A miniszerelnök reméli, hogy a rend ma helyre fog állni.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 30.

— **T. olvasóinkat** kérjük, méltóztásnak előfizetéseiket mihamarább megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás trónjénk.

— **A helybeli zeneconservatoriu** m tagjai tegnap vasárnap jun. 29-én, d. e. 11 órakor a redout teremben tarták meg ideit második rendez hangversenyüket, igen válogatott közönség előtt. A kecses nőnemnek ékeesebbnél ékeesebb virágai foglalták el a hallgatóság számára kijelölt helyeket; mi természetesebb, mint hogy aztán a ze-

nede tagjai is ily közönség láttára annál nagyobb hévvel működtek. Hogy e helyt a kritika szigorát nem alkalmazhatjuk, egy zenedével szemköt, melynek feladata nem annyira művészeket, mint dilettansokat képezni — azt kiki be fogja látni, a mai napon is többnyire dilettansok és zenebarátok működtek közre, Ruzicska-Racek Zsófia és Pichler Bódogné urasszonyok kivételével, kik saját hangszerükön mindenestre művésznők. A mi a programot illeti, az ugy lett egybeállítva, hogy a zeneileg kevésbé művelt közönségnek is jutott valami; így p. mindjárt az 1. szám Rossini nek „La seranata” című önálló kettős dala („mira la bianca luna” megjélt „Soirée musicale” című gyűjteményben) énekelve egy sopran és egy tenor által, ez utóbbinak általánosan ismert szép hangja nem volt képes a rosz benyomást eloszlatni, mit a dalnak rosz kiejtése által keltett — elannyira, hogy nem tudta az ember vajjon olaszul, németül vagy miképpen énekel. Az utolsó szám is a nagy közönségre volt szánva, Donizetti „Lucia”-jából, egy untig hallott 6-os, a közönség már az utolsó előtti száznál, a hangverseny hosszúság tartama és egy hangszerek megromlása miatt türelmetlenné vált — s csak egy utolsó népszerű számra való várakozás tartóztatta. A 2-ik számot, egy igen nehéz hangverseny darabot, (Liszt F. Tannhäuser indulóját) egy fiatal leányka telhetőleg jól játszotta, több erőt óhajtottunk volna, de ez a meglehetősen gyenge zongora mellett ugy sem érvényesülhetett volna. A 3-ik szám Schubert dala („der Wanderer”) igen finom árnyalattal lett énekelve, igen rokonszenves fiatal mezzo-sopran hangon. A 4-ik sz. Rubinstein 2-ik számú Trioja a hangverseny fénypontját képezte. A kezdetben említett művésznők működtek közre, s hogy ezektől csak kitűnő hallhattunk, az nem kell mondanunk. Az „500 ezer ördög” előadásában nélkülözöttük a kellő szavalatot, az előadónak szép hangját inkább más dal éneklésében kívántuk volna érvényesülve látni; több előadási képesség, több humor kell az ilyen komikus dalok előadásához. Az ezt követő fuvola ábránd (Massinótól) hosszadalmas egy holmi volt. Végül megjegyzzük, hogy az ilyen hangversenyek fölött, melyek a kamara zene ápolását egyik feladatokul ismerik, részben előnyt adunk a különféle elemekből összeállított zenekari hangversenyeknek, előbbieknél dacára a legbuzgóbb és szorgalmasabb próbáknak, a hangulat arányossága sohasem érhető el.

— **Hangverseny után zárünnepély.** Ugyanek vasárnap jun. 29-én d. u. tartotta meg a helybeli kegyesrendi szerzet vezetése alatt levő r. kath. főgymnasium zárünnepélyét ez isk. év végén, melyen a díjak és jutalmak (nagyobbára könyvek) is ki lettek kellő ünnepélyességgel osztva. Az ünnepélyt általában Ferenczy kegyesrendi tanár ur rendezte igen csinosan s hogy a főgymnasium dalairól oly pontosan működtek egybe, s hogy a sorrend változatossággal kínálkozott, azt Lichtig Ad. urnak lehetett köszönni. Feltűnt a sopran hang alkalmazása férfi karban (mit templomon kívül ritkán hallunk) így Kreutzer. Kápolnájában s legfőkép a Zimay-féle „Repülj fecském” fugákban irt ötösben; a sopran fuhang vezette a dallamot s a többiek fugákban követék, utóbb említett szám nagy tetszésben részesült a közönség részéről (mely a termet majdnem zsufo-lásig megtölté) s ismételtetett. Mi valahol Olaszországban képzeltük magunkat, valami domban ünnepezen — a choruson; nálunk annyira szokatlan a sopran fuhang. A hangszereken közreműködtek, ugy a szavallás jobbra megfeleltek a várakozásnak, sőt előbbiek közül néhányan a hegedűn igyekeztek brillirozni is, csak hogy az kényes hangszer ám, s nagy gyakorlottságot kíván. A szavallást, hogy a programba bevévük, jól tevék, bár háládatlan dolog nagy közönség előtt szavallni; hogy a szép művészetek egy ágát sem hanyagolják el, erről tanuskodott. A hosszú sorrendű hangversenyt a közönség türelmessel végig várta.

— **Agosta német császárné** folyó hó 28-kán meglátogatta a kiállítási palotát, nagy ünnepélyességgel fogadák (ugy látszik roppant nagy tisztességnek tartják látogatását a bécsi udvarnál s azt minden alkalommal kimutatni igyekeznek) maguk a kiállítás protektorai és elnöke Lajos Károly és Rainer főhercegek várták a kapunál a vendéget, kit ő felsége a király kevéssel megelőzött. A német császárné minutas pontosságát megemlíti, egy pillanattal se jött se későbbben se korábban; így tehát nagyon udvariasnak mutatkozott. Mindenekelőtt a nagy körutot szemlélték meg, hol a figyelmes nő vendégnek mindenek fölött a király mellszobra tűnt fel. Az orgonán a német néphymnust játszták. — Ezalatt az osztrák kiállítási osztály lett megszemelevé, mi tudositonk szerint teljes 3 óra hosszat tartott.

— **Tornászati vizsga.** A helybeli római katolikus gymnasium tanuló ifjúságának szombaton d. u. tornászati vizsgálata volt a torna-vívoda tág s e ezéla nagyon alkalmas udvarán. Már két ízben emeltük ki azon szép eredményt, melyet Nyárádi Lajos fiatal tornász-tanár vezetése és oktatása mellett az oskolák növendékei oly rövid idő alatt elérték. A szombati vizsga sikere újlag kedves kötelességünké teszi, hogy tanári buzgalmát a legnagyobb elismeréssel felemlítsük. A vizsgálat igen szépen sikerült.

— **A polgári iskola tanulói** a tornászati vizsgán d. u. 6 órakor tettek vizsgálatot a tornászati teremben szép eredménnyel.

— **Értesítés.** A kolozsvári magyar királyi egyetem orvoskarának jul. 1-ére hirdett tavaszi mulatsága az uralgó kolera-járvány miatt bizonytalan időre elhalasztott.

— **Kiállítási rövid hírek.** A német kiállítók császárnéok tiszteletére a nagykörönd északkeleti udvarában kerti házat építettek, virág-szőnyegek középett és fák árnyékában, hogy legyen hol kipihenjen. Van a közepén egy nagy salon s ennek háta mögött egy kis fürke, melynek három falát üvegfestmények képezik; e két oldal szoba öltözőkédre van szánva; a berendezési tárgyak mind kiállított holmik s számoza vannak. — M. csütörtökön 44.467 egyén látogatta meg a kiállítást, ezek közt volt fizető 33.252. A belépti díjaknak valamennyi hétköznapon (egynek kivételével) 50 krra való leszállítást tervelik. A szeptember második felében tartandó nemzetközi kiállítás egyike lesz a legérdekesebbeknek. Számos jelentkezők történtek már s így szultán 52 lovat ígért kiállítani. A khedive sem fog souverainje mögött maradni. Ugyanok szeptemberben eb kiállítás is lesz, Ausztria gazdag szép kutya fajokban. — A ballon captifot, melynek rögzítési helye a Heustadt vizen túl van, már töltik s remélik, hogy június 29-ére készen lesznek a törléssel. Az első felszállást kíséret nélkül teszi a vállalkozó, You mérnök. — A kolombiai (Dél Amerika) államok a kiállításon képviselve vannak egy gyönyörű műv. szekrény által melyen a legkülönböző colombiai fanemekből (borostyán, Melia cea, sarifragacea stb.) van egybeállítva, s egyes fiókokban és országásvány- és más nemű termékeiből vannak próbák kiállítva. Kávé mint barometer. Vabuciban egy ur, a jellemzőket, mik egyfúdsza kávéban annak megokozása után észlelhetők, időjósra használja; itél pedig ama légholyagesakból, a melyek akkor szállnak fel a kávé fölületére, mikor azt megokozzuk anélkül, hogy felkevernők, közepén képződött holyagesák szép időt, szelen képződött rutot jelentenek.

— **Zeneestély.** Boka József népzeneész negyed magával tegnap a „Nemzeti szálloda”-ban producatta magát s a meglehetősen számu vendégeknek tetszett.

— **A helybeli iparosok tegnapra** hirdett tavaszi mulatsága a kolera miatt bizonytalan időre elnapoltatott.

— **Megint hírlik** a bécsi lapok, hogy az egyesült magyar Dunagőzhajózási társaság nem bírva egymagára fennállani, bele akar olvadni a D. D. S. G-be (a Donnau dampfschiffarts Gesellschaftba.) Így van az, ha egy intézet oly nagy monopolummal látatik el s megengedtetik neki, hogy oly nagy tért foglaljon, most már minden önálló magyar vállalat elnyél.

— **A nagyméltóságú m. k. pénzügy-ministerium** Kiffa János VI. oszt. adóhivatali tisztet VI. oszt. ellenőrré nevezte ki.

— **Az osztrák nemzeti bank** 1873. első semesterre osztalékul minden részvény után 30 frtot fizettek ki. A mult évi első félévi osztalék 28 frtot tett ki.

— **A bécsi nagy kereskedelmi és börze erizisnek** folyamánként tekinthető az, hogy bármily dicseletes erélylyel is működik a kisegítő bizottság s bár mindennap több milliókat szavaz meg papir-zalogkölcsonre és leszámítási czélokra, s ez még mind nem bizonyul be elének. A bizottság u-n. biztosítéki alapja (garantie fondt.) a mire a legjelesebb bécsi czégek aláírtak, több mint 70.000.000 tesz ki; de ebből a börze külön kívánalmainak mind eleget tenni nem lehet. Mindaddig meg a kisebb aligéletképes vállalatok nem fusionálnak még a liquidatiook gyöbbs mérvet ölteni nem fognak, a helyzet tisztázódni nem fog. E kívül a kisegítő bizottság foglalkozik még hitelegyletek, biztosítéki alap-tökek alapításával az osztrák tartományokban.

— **S-dik közlemény** a bécsi világkiállításra felküldendő szegényebb sorsu iparosok felsegélyezésére, az utolsó közleményben kimutatott összeg 1391 frt 20 kr. Adakoztak még: az asztalos társulat 5 frt. Mts. Szabó Ferencz ur 2 frt. Baló Sándor 30 kr. Dr. Szöcs Emil 1 frt. Engel József 1 frt. Szentjánosi Ferencz 1 frt. Reich Sámuel 1 frt. Vincze József 1 frt. Viski Endre 1 frt. Burghardt József 1 frt. Összesen 1405 frt 50 kr. Kolozsvárt, június 28-án 1873.

Krémer Ferencz, bizottm. elnök.

— **A világtárlatra** utazókat gr. Forgách Sándor Gácsról figyelmezteti, hogy ha olcsón s mind a mellett kényelmesen akarják a világtárlatot megjárni, akkor csak a dunaparti Steinházban levő „utazási és szállásolási” vállalathoz forduljanak Pesten. Az ajánló saját tapasztalása után állítja, hogy ez intézet igénybevétele mellett kétheti Bécsben, időzés is „kevés költséggel” van egybekötvé.

— **A schveiczi gyönyörű fekvésű Rigi** hegységi vaspálya vonalnak 2-k részletét, mely pálya legmagasabb pontjára, a rigi kulmra vezet — jun. 23-kán nyiták meg ünnepélyesen; az ünnepélyen sz. voltak a szövetségi elnök és alelnök, ugy a

japáni császár követei, kik a világhiállításra tett utjokból tértek haza; e küldöttek az ünnepélyt követő napon Bernből Genfen át Párisba utaztak.

— **Értesítés.** Tisztelettel van szerencsém felkérni mindazon gazda- és szakértársakat, kik az erdélyi gazdáknak ez idén Déván tartandó III. vándor gyűlése alkalmával tárgyalás végett közérdekű indítványt vagy kérdést tenni szándékoznak, hogy ebbeli szándékukat s indítványuk, illetőleg felteendő kérdéseik tárgyát az erdélyi gazdasági-egylet titkári hivatalával f. év. szeptember 1-ig, de lehetőleg még ezen idő előtt tudatni sziveskjenek. Vörös Sándor h. egyll. titkár.

— **Szorgalmasan tanuló kis leány.** Hirsch Evelin, komoly tanulmányokhoz fogott s mint rendkívüli hallgató az unitárius collegium 4-ik osztályában oly sikeres vizgát tett, hogy minden tantárgyból kitűnő érdemsorozatot kapott. A szorgalmas kis leány — mint halljuk, gymnasiumi tanulmányokra is készül.

— **Dr. Nott** Észak-Amerika híres antropologia és orvosa, meghalt 69 éves korában.

— **Benedix** alig végezte bé „Auf der Winer Weltausstellung” című három felvonásos vígjátékát, már is egy négy felvonásost irt: „Der Professor als Kavalier” ezimmel.

— **Megjelent s beküldetett.** A „Keresztény magvető” VIII kötetének második füzeté, szerkesztik s kiadják Ferencz József és Kovács Antal. Tartalma következő: 1) Jézus viszonya a maga korához és más korszakokhoz. Parkertől, angolból Póterfi Dénes 2) Az emberi tökéletesség ismertető jegyei. Egyh. beszéd. Rédigergé Z. Á. 3) Emlékgjegyzetek nemzetiségéről tanuló és hivatalnok életemből Néhai Kovács István kézirataiból. 4. A hitcikke alakulásáról, Ferencz József. 5.) Észrevételek a népiskolai vallástánítás körül. Pálffy Károly. 6.) Szakosztályi vélemény az ismétölt iskola és a korm. által megintett iskoláink érdekében. Benedek Aron 7) Egyházi mozgalmak Chováts 8) Fretwell J. ur látogatása. Ferencz József. 9.) Különfélék. Kolozsvárt 1873.

Necrolog. (Zetelaka jun. 24-én.) Temetésről jövők. Bizony szép a papi pálya, ha törekedik e diszes kört pontosan betölteni. Nem előrről írok; mert Bodó Barnabás Homoród-Remeti kath. lelkész, a jámbor pap, kitűnő néptanító, önzetlen barát, ki 14 éven át az oszllójében lankadatlan példás buzgósággal működék, 39 éves korában, hirtelen hülés következtében f. hó 22-én jobb létre szenderült. Hogy mennyire szerették papársai s kedves hivei példás életét, kitűnik abból, hogy dacára a hegyes sziklás utnak, mégis számosan elstettek végtiszteletére. A temetési szertartást Ft. Demeter Endre kor. főesperes, Ft. Andrassy J. alesp. és nt. Orbán K. kadiosfalvi lelkész segédkezése mellett végezte, mialatt az elhunyt kedves hivei egytől egytől könnyes szemmel álltak körül a gyászravatalt. Az örök világosság fényekedjék neki.

Alatere M. zetavári rector.

462 — 1873 tan. eh. sz. — Kimutatása a Kolozsvár sz. kir. városban uralgó cholera járvány állásának 1873-ik évi jun. 18-tól kezdve 1873 évi jun. 29-ig este 12 óráig.

Ezrek ből	A járvány egész tartama alatt ósz. mai napig		Jegyzés.	
	meg-egyetlen	halott	meg-egyetlen	halt
Összesen	78	147	14	55
Rad	7	14	1	1
Beteg ma-kütes napja	3	7	0	0
A betegség száma	88	16	72	16
Helység	1	26,382	1/6	1/6
Helység neve kir. város	Junius 29 1873.			

Medgyesi Tivadár h. polgarmester.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről. Jun. 28-ról. 1873 5% metaliques 67.15. nemzeti kölcson 71.8. 1860-diki államkölcson 101.25. Bankrészvények 980. Hitelrészvények 253. — London 110. — Ezüst 109. — Cs. kir. arany —. — 20 frankos arany 8.84. Földthermentesítési kötvények: Magyar 75. — Temesi 75. — Erdélyi 73.50. Horv. Szlavon. Felelős szerkesztő Sándor János.

Kiviteli palaczk-sör.

DREHER ANTAL sörfőzdéjéből.

ládákban 50 palaczkkal szétküldetik, és pedig:

Kiviteli ászok-, márcziusi, dupla-márcziusi, császár- és baksör.

Levélbeli és távirdai megrendelések kizárólag intézendők: **Dreher Antal** urhoz Kőbányán, vagy **Dietrich és Gottschlig** urakhoz Pesten. Árjegyzékek kívánatra azonnal megküldetnek.

Jószág bérbeadás.

Kolozs megye alsó kerületében fekvő **N.-Sármás** az 1874-ik év **april hó 24-től** kezdve hat, esetleg több évre haszonbérbe kiadó lévén, a vállalkozni kívánók felhivatnak, hogy Kolozsvárt lakó **orsz. ügyvéd Frits Albert** urnál a feltételeket megtudhatják. All ezen jószág **3840** katasztráfi hold tagosított szántó, kaszáló s a legjobb marha-legelő földekből;

elvan látva mindennemű lakó és gazdasági épületekkel, a Kolozsvárról Szász-Régenig vezető csinált út mellett, s Kolozsvártól 5 óra távolságra fekszik, más birtokos a községben nincsen, **gabona termesztésre és marha tenyésztésre első jószág a Mezőségeen** 851 5-6

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa **dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45.** E pillanatban 1000-nél több beteg van kezelése alatt. 661 75-*

A „Victoria“ biztosító társaság Kolozsvártt.

Az általunk megnyitott túlélési csoport (Associatio) biztosításoknál az előre meghatározott legkisebb (minimal) végeredményekért való jóállást elvállaja.

Ezen újonnan életbe léptetett kedvezmény folytán a „Victoria“ biztosító társaság az általa megnyitott túlélési csoport résztvevők irányában végeredmény fejében a következő mint legkisebb összegért határozott kezességet vállal még pedig évenként fizetendő 100 forintnyi betét után

ha a betételek 12 éven át fizetettnek 1800 forintért

„ „ „ 13 „ „ 2000 „
„ „ „ 14 „ „ 2250 „
„ „ „ 15 „ „ 2450 „
„ „ „ 16 „ „ 2700 „
„ „ „ 17 „ „ 3000 „
„ „ „ 18 „ „ 3300 „
„ „ „ 19 „ „ 3600 „
„ „ „ 20 „ „ 3900 „
„ „ „ 21 „ „ 4200 „
„ „ „ 22 „ „ 4600 „
„ „ „ 23 „ „ 4950 „
„ „ „ 24 „ „ 5350 „
„ „ „ 25 „ „ 5800 „

A fentebb kitelt összegek csak is a legkedvezőtlenebb viszonyok eredménye, és így a túlélési csoportok végeredménye a biztosítás természeténél fogva kedvező viszonyok közötti tetemesen előnyösebb is lehet.

Miután a túlélési csoportok által a résztvevőknek alkalom adatik, megtakarított főkéiket maguk vagy egy második személy javára más uton el nem érhető magas kamattal elhelyezni, ezen biztosítási módozatot a legmelegebben ajánljuk.

Használata különösen olyanoknak ajánlható, kik aránylag csekély betételek mellett gyermekeik felnőtt korára egy tetemes hozományt kívánnak biztosítani.

Miután a „Victoria“ biztosító társaság évi betétel gyanánt a legkisebb összeget, ezenfelül bár mi magos összeget elfogad, a biztosítás ezen nemében mindenki, még a kevésbé vagyonos és részesülhet.

Társaságunk vidéki ügynökei úgy felügyelőink a túlélési csoportokbani részvételre aláírásokat elfogadnak, úgy bővebb felvilágosítással készséggel szolgálnak.

A „Victoria“ biztosító társaság

igazgatósága. 4-6

857

Eladó kereskedés

Kolozsvártt.

Sárosy Elek fűszer- és vaskereskedése igen kedvező feltételek mellett eladó.

Értekezhetni özv. Sárosy Elek nével.

861

2-6

(618)

9-*

A testi tisztaság

a leghathatósabb és **biztosabb óvszer** minden, **főként a járványos betegségek** ellen. A mindennemű kényelemmel ellátott

Diana fürdő

e részben mindenki igényeinek teljesen megfelel. Fürdővel nemesak csinnal berendezett helyiségekben szolgál, hanem **fürdőkét káddal együtt is szállított ki a városra** minden időben, s a ki **több** ily fürdőkét óhajt használni, **előfizetés útján a legmérsékeltebb árban** biztosíthatja a pontos kiszolgáltatást. **Gyengélkedőknek** a meghülés veszélyeinek elkerülése szempontjából, **egy üveges zárt kocsit** áll rendelkezésükre, mely olcsó árban bármikor haza szállítja.

Kolozsvártt, november hó 1872

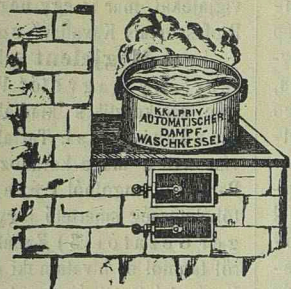
A „Diana fürdő“ igazgatósága.

Teutsch J. B. fűszer-, anyag-, festék-, bőr-, fonal-, mag-, és papir-üzlet. **Wheller és Willson** féle amerikai varrógépek, valamint szabók, cipészek és szíjgyártóknak való eredeti **Howe-gépek** raktára.

Teutsch J. B.

Segesvártt.

Raktára



Teutsch J. B. első Segesvártt alapított **rövidáru-tár**, egybekötve disz-, porcellán-, tükör-, finom üveg-, Thonet-, butor- és kézmű-árukkal. Nagy lámpa-választék.

a cs. kir. kiv.

szabadalm.

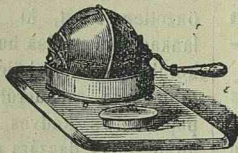
Önműködő gőz-mosó-katlanoknak

Bode Miksa és társától, főbizományos Európában.

Az önműködő gőz-mosó-katlan minden szövetet megtisztít, legyen az bár a legvastagabb gyapjupokrócz, vagy a legfinomabb csipke, minden surlás nélkül, munka, vegyszerek használata nélkül, csupán szappan és víz használásával. Szab. laskavágó gépek, husvágó gépek.

Cs. kir. szab. athmosphärikus vaj-gép. Kezesség mellett! édes tejből vaj 15 perc alatt, minden évszakban.

E vajgép legbecsülendőbb előnye, hogy a tej — azugynevezett vajiró — tökéletes édesnek marad.



Golyó kávé-égető.

Kávégépek, kávéőrölők, csukorvágók.

Árjegyzékek ingyen! Használati utasítások ingyen! A varrógépek elszállítása díjtalan.

Megrendelések utánvét mellett pontosan eszközöltetnek.

727 5-*

Teutsch J. B. Segesvártt.

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI

KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főtér báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főtér, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. ez. közönséggel, hogy újonanfelszerelt és izletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** elfogad, u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos ívek, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromútlevelek, vásárcédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**

FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda. — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papirok a legelső papir-gyárakból szerzettnek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosított.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.